

RECENZE

JAROMÍR HANÁK, ED.

KATALOG MUZEA BRNĚNSKA – VÝBĚR KURÁTORŮ

Vydalo Muzeum Brněnska v roce 2018.

V roce 2018 přistoupilo Muzeum Brněnska ke chvályhodnému počínu – vydání výběrového katalogu sbírek, který si klade za cíl představit laické i odborné veřejnosti část bohatého sbírkového fondu. Muzeum Brněnska v současné době tvoří 6 poboček, dříve samostatných institucí, které mají svá specifika, především v historii, ale do jisté míry i ve skladbě sbírek. Kurátoři každé z těchto poboček měli při výběru na zřeteli záměr představit zajímavé předměty, stejně jako postihnout rozsáhlé časové období, které fondy dokumentují. Vybrali přitom nejen ojedinělé a někdy i kuriózní předměty, ale také artefakty, které charakterizují daný region. Pestrá skladba zahrnuje dokumenty o lidské činnosti od pravěku až po současnost.

Úvodní část katalogu obsahuje texty hejtmana Jihomoravského kraje Bohumila Šimka, ředitele muzea Antonína Rečka a historičky Petry Svobodové, která ve stručnosti představuje všechny pobočky muzea, a poté jsou představeny sbírkové předměty uchovávané v jednotlivých pobočkách muzea.

Nejstarší z poboček, Muzeum v Ivančicích (založené v roce 1894), pečuje o často unikátní předměty z mnoha společensko-vědních oborů, sbírkový fond představili

kurátoři na příkladu sedmi z nich. Uživatel katalogu se nejprve seznámí se dvěma bronzovými tyčinkovými náramky z kultury lidu popelnicových polí, vzápětí nahlédne do vzácného Mattioliho herbáře, aby byl na dalších stránkách okouzlen svatebním čepcem z Jamolic, malovanou lidovou truhlou či secesní bustou nebo kresbou Alfonse Muchy, která byla návrhem plakátu ke krajině výstavě plánované v roce 1913 v Ivančicích. Závěr výběru představuje akvarel dokumentující kostrový pohřeb velmože z Mohelna.

Památník Mohyla míru svůj sbírkový fond představuje na příkladech oltářové ikony z počátku 19. století, dále figurkami cínových vojáček, které patří od 19. století k oblíbeným hračkám. Součástí prezentace sbírkových předmětů jsou rovněž soudobá umělecká díla, z nichž kurátorka do katalogu vybrala dvě medaile s napoleonskou tematikou, jejichž autor Karel Zeman patří k našim špičkovým medailérům, a také bustu P. Aloise Slováka, iniciátora vybudování památníku, kterou vytvořil akad. sochař Josef Axmann. Katalog prezentuje rovněž bronzovou reliéfní desku ze Žuráně a seznamuje s jejím dramatickým osudem.

Podhorácké muzeum v Předklášteří jako jediná z poboček Muzea Brněnska

pečuje o rozsáhlou mineralogickou sbírku, založenou proboštem kláštera cisterciáků v roce 1901, a její prezentace rozhodně nemůže v katalogu chybět. Dalšími ukázkami z rozsáhlého sbírkového fondu jsou historická fotografie domu s lékárnou na Dolním náměstí v Tišnově, vhodně doplněná současným snímkem, svatební džbán z Heroltic, letecký kulomet z amerického zásobovacího letounu B-24 Liberator, který se zřítil u Tišnova v dubnu 1945 či akvarel Zdenky Ranné, opět doplněný současnou fotografií zachyceného sadu venkovské usedlosti.

K představení sbírkového fondu Muzea ve Šlapanicích vybraly kurátorky pozoruhodnou plastiku Panny Marie pod křížem, která sloužila jako relikviářová skříňka, a dále dva ploché vějíře tzv. typu učiwa, které náležejí k nevelké kolekci předmětů z vlastnictví Barbory Markéty Eliášové, první české cestovatelky kolem světa. Sběrka muzea obsahuje také rozsáhlou kolekci (téměř 4 000 kusů) výšivkových tiskátek (raznic), a proto v katalogu tyto předměty nemohou chybět. Pro lepší názornou představu kurátorka k vybraným raznicím připojila také ukázkou téhož motivu na výšivce. Ve fondu muzea se nachází také soubor děl a písemná pozůstalost malíře Aloise Kalvody, v katalogu je jeho tvorba zastoupena skicou podvečerní krajiny. Závěr prezentace sbírky muzea představuje idealizovaný model městečka Šlapanic, vytvořený místním občanem v době nacistické okupace s cílem uctít památku občanů, kteří byli v době protektorátu zatčeni, vězněni či popraveni.

Památník písemnictví na Moravě, sídlící v Rajhradě, spravuje mimo jiné historickou benediktinskou knihovnu čítající na 65 000 svazků, ale také tisíce literárních dokumentů, z nichž v katalogu představuje originální autograf básně Jana Skácela Modlitba za vodu, ukázkou ze souboru tzv. ineditní literatury ze sedmdesátých až

osmdesátých let 20. století na příkladu díla Václava Havla a také ex libris Josefa Suchého či ilustrace Josefa Kremláčka a Petra Dilingera.

Kurátoři sbírky Löw-Beerovy vily vybrali pro katalog plánovou dokumentaci budovy Českého pomologického ústavu v Brně-Bohunicích od Dušana Jurkoviče, katalog výstavy moderního bydlení Nový dům, vizitky firmy Arona a Jakob Löw-Beera synové a knihu Paula Dukese An Epic of the Gestapo, popisující jeho dramatické pátrání na území protektorátu po Alfredu Löw-Beerovi v předvečer druhé světové války.

Každý z vybraných předmětů je v katalogu prezentován kvalitní fotografií, kterou doplňují texty kurátorů, jež čtivou formou podávají jejich charakteristiku a přibližují osudy vybraných artefaktů. V závěru je katalog doplněn výběrem základní literatury a resumé v českém, anglickém a německém jazyce. Zdařilá grafická úprava přispívá k vysoké úrovni publikace.

Blanka Rašticová